

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ

Ανάπτυξη Γλωσσικών
Δεξιοτήτων Κατανόησης
Προφορικού και Γραπτού
Λόγου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

- ❖ Τι χρειάζομαι για να κατανοήσω ένα κείμενο προφορικού λόγου;
- ❖ Γιατί χρειάζονται οι δραστηριότητες γλωσσικής επικοινωνίας;
- ❖ Ποιες είναι οι φάσεις πρόσληψης ενός ακουστικού κειμένου;
- ❖ Τι χρειάζομαι για να κατανοήσω ένα (πολυτροπικό) κείμενο γραπτού λόγου
- ❖ Ποιες είναι οι φάσεις πρόσληψης ενός γραπτού κειμένου;

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ (1/5)

«Υπάρχουν περίπου 7000 γλώσσες που μιλούνται σε ολόκληρο τον κόσμο. Όλες έχουν διαφορετικούς ήχους, λεξιλόγιο και δομές. Το ερώτημα είναι: Οι γλώσσες αυτές διαμορφώνουν και τον τρόπο σκέψης μας;» (Lera Boroditsky 2017)

Με την παραπάνω φράση της Boroditsky γίνεται σαφές, ότι το πολύπλοκο σύστημα επικοινωνίας που ονομάζουμε «γλώσσα» δεν είναι μόνο **ήχοι** και **σύμβολα**. Η γλώσσα αποτελεί ταυτόχρονα ένα **σύστημα μεταφοράς** εννοιών, συναισθημάτων, προσδοκιών, κοσμοθεωριών. Επίσης, η γλώσσα αποτελεί έναν **κώδικα επικοινωνίας** μεταξύ των μελών μίας κοινωνίας ή των συμμετεχόντων σε μία επικοινωνιακή πράξη.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ (2/5)

Ανθρωπολογικά, η εξέλιξη της γλωσσικής επικοινωνίας ξεκίνησε με την ακουστική μεταφορά της πληροφορίας, την οποία ακολούθησε στη συνέχεια η οπτική της απεικόνιση με τη χρήση των σχεδίων και εν συνεχεία της γραφής.

Lascaux, «Αίθουσα των ταύρων»

Ο δίσκος της Φαιστού

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ (3/5)

Και ενώ ο τρόπος και η τεχνική μετάδοσης του μηνύματος έχουν πλέον αλλάξει...

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ (4/5)

Ο στόχος παραμένει ο ίδιος...

η κατανόηση του μηνύματος

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ (5/5)

Για να μπορέσουν οι άνθρωποι να επιτύχουν τον επικοινωνιακό τους στόχο, χρησιμοποιούν «**κανάλια**» ανταλλαγής πληροφορίας.

1. το **ακουστικό** κανάλι: ακούω τυχαία, αφουγκράζομαι, παρακολουθώ «με ανοιχτό το στόμα», μιλώ, ρωτώ,
2. το **οπτικό** κανάλι: βλέπω, διαβάζω, παρατηρώ, γράφω, πληκτρολογώ.

Ο ΛΟΓΟΣ (1/10)

Η εκμάθηση ξένης γλώσσας είναι μία πολύπλοκη και σύνθετη διαδικασία, η οποία διέπεται από πολλές και ποικιλόμορφες θεωρίες.

Το γενικό χαρακτηριστικό, ωστόσο, αυτής της διαδικασίας είναι, ότι ασχολούμαστε σε κάθε περίπτωση με τη χρήση του **κωδικοποιημένου συστήματος της γλώσσας**, το οποίο αξιοποιεί το **λόγο** ως εργαλείο μεταφοράς της πληροφορίας.

Ο ΛΟΓΟΣ (2/10)

Κάθε μεταφορά πληροφορίας γίνεται με τη χρήση ενός συγκεκριμένου καναλιού επικοινωνίας. Για να είναι δυνατή η επίτευξη της επικοινωνίας, απαιτείται αρχικά ένα περιεχόμενο, το οποίο μεταφέρεται. Το περιεχόμενο αυτό το ονομάζουμε «**γλωσσικό μήνυμα**».

Ο ΛΟΓΟΣ (3/10)

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΥ

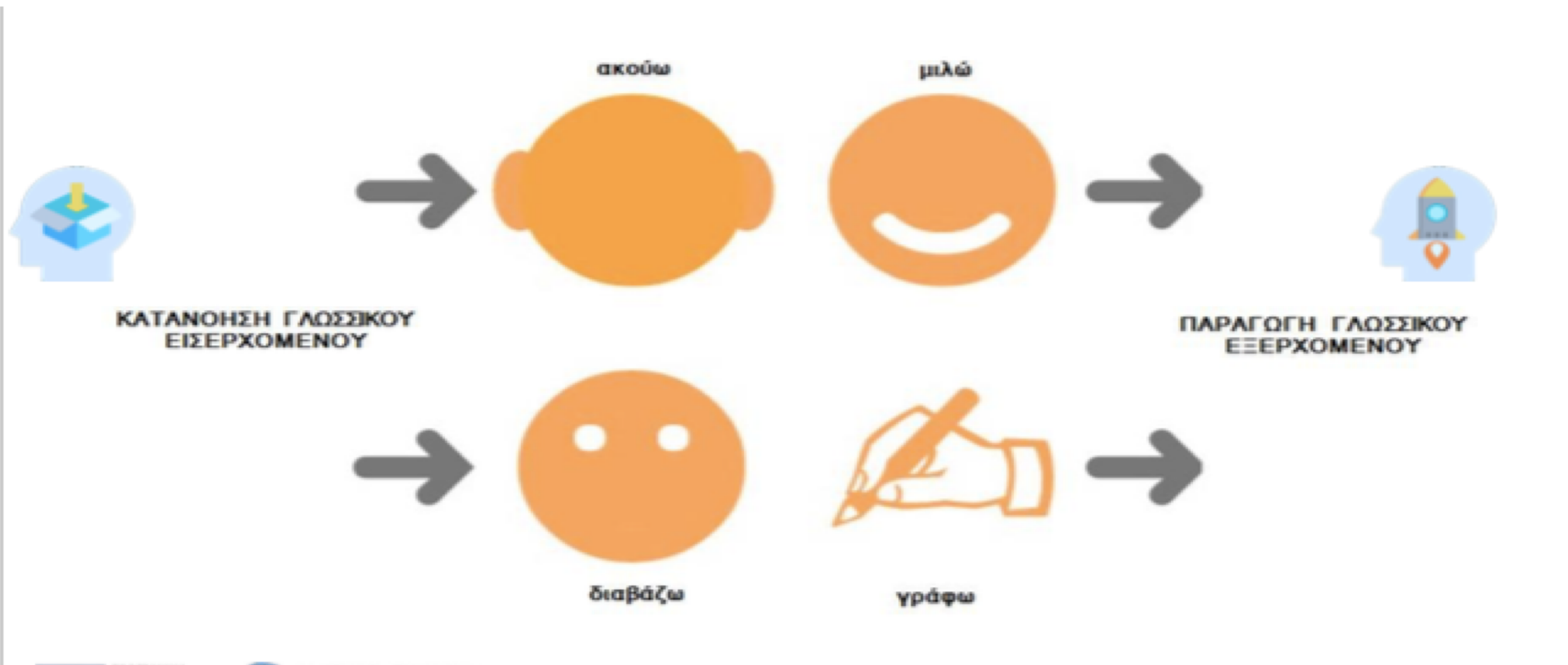
- ❖ Το γλωσσικό μήνυμα μεταφέρεται από τον δημιουργό του, μέσα από ηχητικό ή οπτικό κανάλι, προς τον αποδέκτη του μηνύματος.
- ❖ Η επιτυχής επικοινωνιακή πράξη εξαρτάται από την «κατανόηση του γλωσσικού εισερχόμενου» (Krashen, 1985).

Ο ΛΟΓΟΣ (4/10)

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΕΞΕΡΧΟΜΕΝΟΥ

- ❖ Το **γλωσσικό εισερχόμενο** επιδέχεται επεξεργασία από τον αποδέκτη, ώστε να αποδοθεί το μήνυμα και να προκαλέσει την επιθυμητή αντίδραση.
- ❖ Η αντίδραση αυτή μπορεί να έχει τη μορφή μίας πράξης, μίας κίνησης, μίας εκφοράς λόγου ή ενός γραπτού κειμένου.
- ❖ Εφόσον επιδιώκεται η εκφορά λόγου ή η δημιουργία ενός στατικού κειμένου, τότε μιλάμε για την «**παραγωγή γλωσσικού εξερχομένου**».
- ❖ Και πάλι, το **γλωσσικό εξερχόμενο** μπορεί να μεταδοθεί είτε μέσω ενός ακουστικού καναλιού ή ως οπτικό ερέθισμα, εκπληρώνοντας τον αρχικό επικοινωνιακό στόχο της γλωσσικής πράξης.

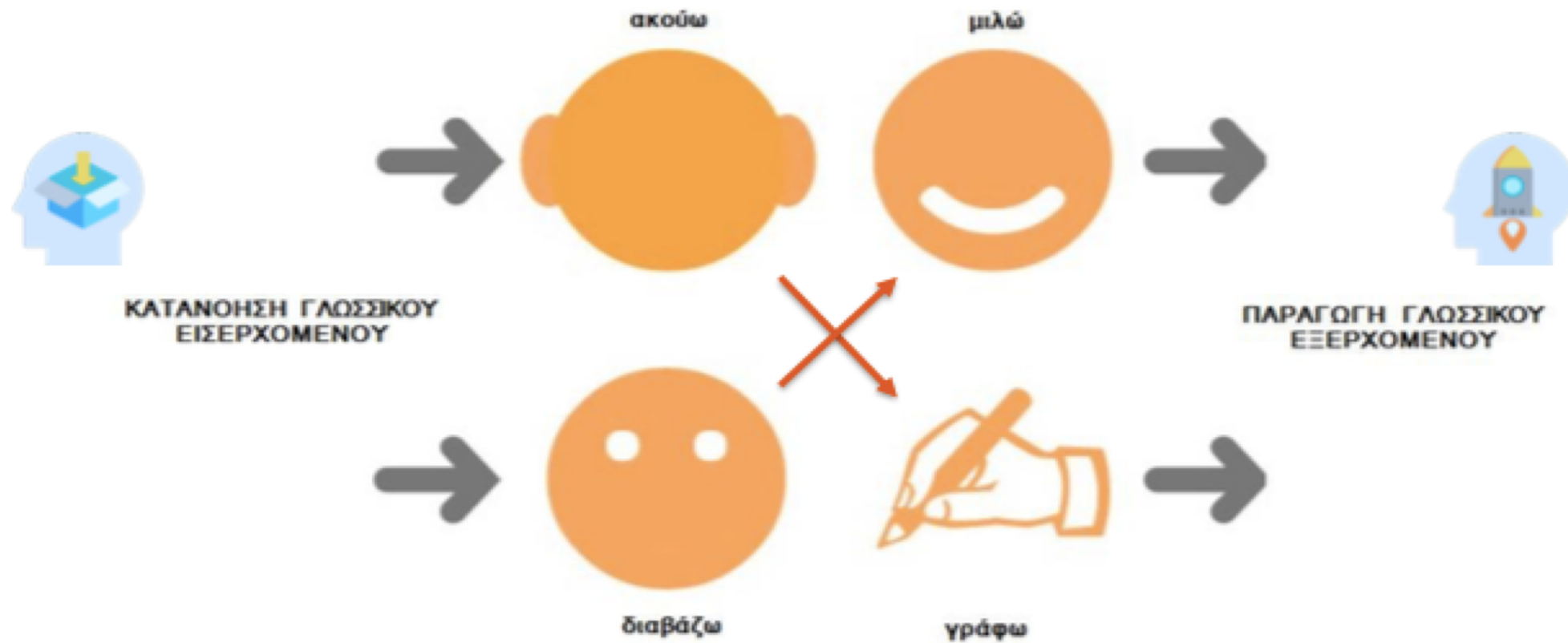
Ο ΛΟΓΟΣ (5/10)

Ο ΛΟΓΟΣ (6/10)

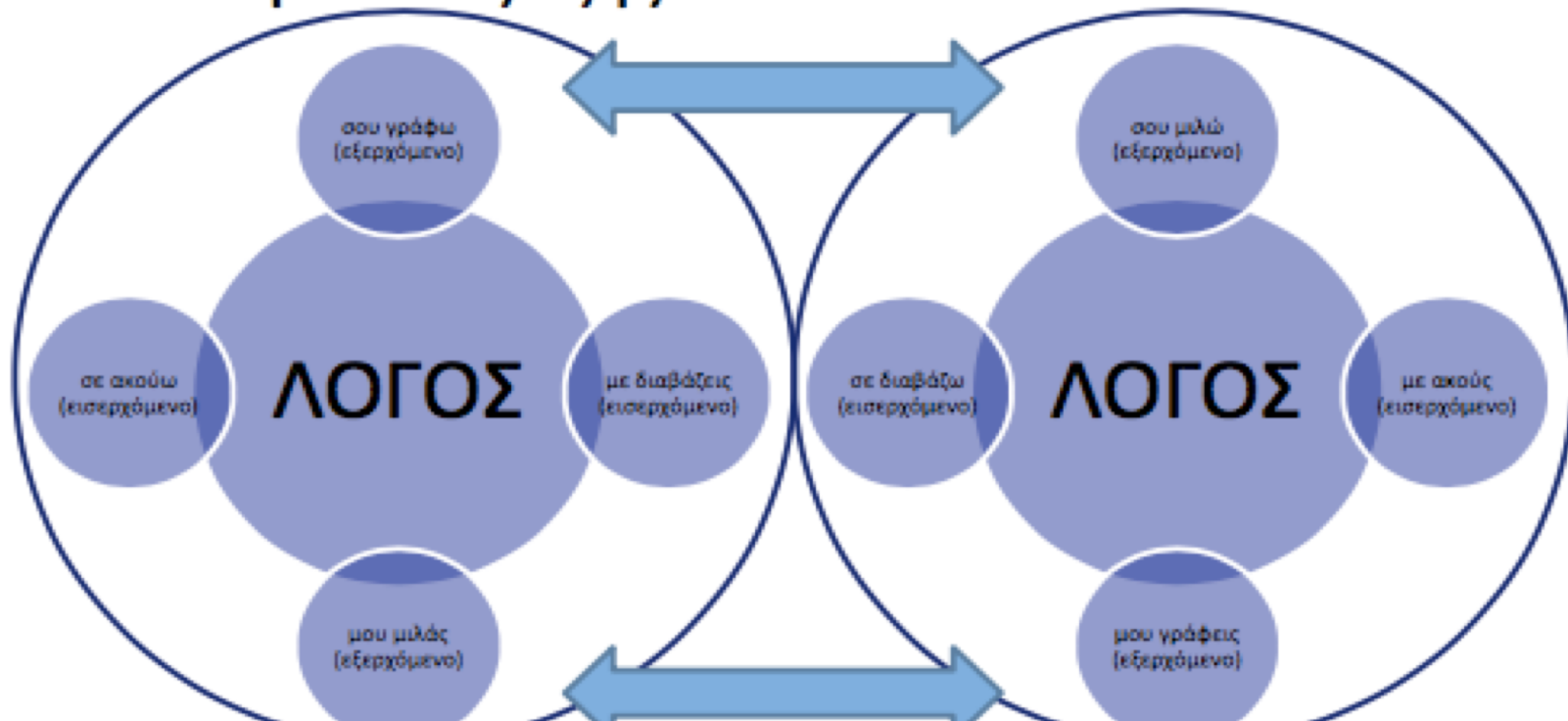
- Είναι λογικό, πως η **παραγωγή** του γλωσσικού εξερχόμενου **δεν** πραγματοποιείται κατ' ανάγκη στο ίδιο κανάλι, με το οποίο αρχικά είχε μεταφερθεί το μήνυμα του γλωσσικού εισερχόμενο.
- Ένα **ακουστικό** γλωσσικό εισερχόμενο θα μπορούσε να προκαλέσει ένα **οπτικό** γλωσσικό εξερχόμενο (π.χ. μία κίνηση, έναν μορφασμό, ένα γραπτό κείμενο).
- Αντίστροφα, ένα **οπτικό** γλωσσικό εισερχόμενο θα μπορούσε να προκαλέσει ένα **ακουστικό** γλωσσικό εξερχόμενο (π.χ. μία ομιλία, ένα χαμηλόφωνο τραγούδι, ένα γέλιο).
- Με άλλα λόγια, ένα **ακουστικό (πολυτροπικό) κείμενο** θα μπορούσε να προκαλέσει τη δημιουργία ενός **γραπτού (πολυτροπικού) κειμένου**, ενώ ένα **γραπτό (πολυτροπικό) κείμενο** θα μπορούσε να προκαλέσει τη δημιουργία ενός **ακουστικού (πολυτροπικού) κειμένου**.

Ο ΛΟΓΟΣ (7/10)

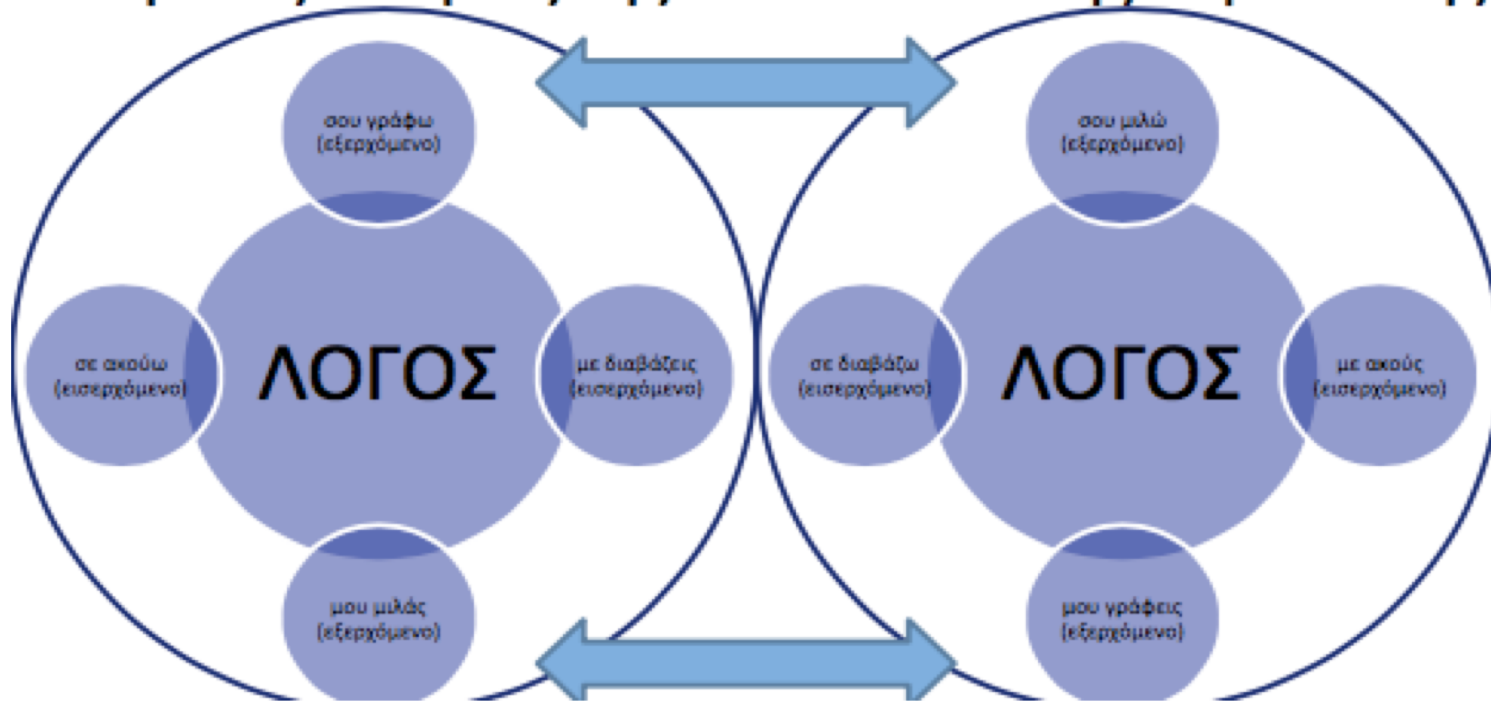
Ο ΛΟΓΟΣ (8/10)

Μπορούμε, λοιπόν, να σκιαγραφήσουμε μία πλήρη επικοινωνιακή πράξη για τη δημιουργία «λόγου» ως εξής:

Ο ΛΟΓΟΣ (9/10)

Βέβαια, ο αλληλοσυσχετισμός των επιμέρους βημάτων μπορεί να γίνει με όποιο συνδυασμό θέλουμε, ανάλογα με τις ανάγκες της επικοινωνιακής περιστασης.

Ο ΛΟΓΟΣ (10/10)

Ανακεφαλαιώνοντας μπορούμε λοιπόν να πούμε, ότι ο **λόγος** είναι η διανοητική ικανότητα του ανθρώπου να σχηματίζει και να εκφράζει τις σκέψεις του με την ομιλία ή τη γραφή.

ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ «ΚΕΙΜΕΝΟ»(1/5)

Και αυτά είναι «κείμενα» τα οποία χρησιμοποιούν «κανάλια» επικοινωνίας. Επειδή τα κείμενα αυτά αξιοποιούν πολλούς τρόπους μεταφοράς της πληροφορίας (=«κανάλια») ονομαζονται «**πολυτροπικά κείμενα**»

ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ «ΚΕΙΜΕΝΟ»(2/5)

Αλλά και αυτές οι περιστάσεις μπορεί να είναι μέρος ενός «**πολυτροπικού κειμένου**» με τη μορφή εξωγλωσσικής ή μη γλωσσικής επικοινωνίας.

Κατά συνέπεια, ένα **πολυτροπικό κείμενο** είναι οποιαδήποτε γλωσσική ή μη γλωσσική πράξη, η οποία συνδυάζει τουλάχιστον δυο **κανάλια μετάδοσης** της πληροφορίας (εικόνα, γραπτό κείμενο, ήχος, μορφασμός, χειρονομία, κλπ.) με σκοπό τη δημιουργία νοήματος.

ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ «ΚΕΙΜΕΝΟ» (3/5)

Τα **πολυμεσικά** κείμενα χρησιμοποιούν τουλάχιστον δύο από τα τρία μέσα (εικόνα, ήχος, γραφή) για τη μετάδοση της πληροφορίας σε ψηφιακό περιβάλλον.

εικόνα

ήχος

γραπτός λόγος

- Ενα **πολυτροπικό** κείμενο μπορεί να είναι και **πολυμεσικό**, εφόσον χρησιμοποιείται σε ψηφιακό περιβάλλον.
- Στη σύγχρονη ξενόγλωσση εκπαίδευση, το πιο πιθανό είναι να χρησιμοποιούνται **πολυτροπικά πολυμεσικά** κείμενα για τη διδασκαλία και εκμάθηση μίας γλώσσας.
- Δημιουργείται το ερώτημα: τι είδους κείμενα μπορώ να χρησιμοποιήσω στο μάθημά μου;

ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ «ΚΕΙΜΕΝΟ» (4/5)

Το Κ.Ε.Π.Α. (Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς) προτείνει για κάθε επίπεδο γλωσσομάθειας συγκεκριμένα κειμενικά είδη.

Έντυπος / γραπτός λόγος	Προφορικός λόγος
άρθρα	ομιλία
εικονογραφημένα	τραγούδια
δρομολόγια ΜΜΜ	ραδιοφωνική ανακοίνωση
ιστοσελίδες και δίκτυα κοινωνικής δικτύωσης	ανακοινώσεις σε σταθμό / αεροδρόμιο
κανονισμός (λειτουργίας κλπ.)	τηλεοπτικές εκπομπές
διαφημιστικά έντυπα	βίντεο (π.χ. στο youtube)
υπότιτλοι ταινιών	οδηγίες μαγειρικής
...	...

ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ «ΚΕΙΜΕΝΟ» (5/5)

Η απάντηση στο ερώτημά μας είναι:

Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε οποιοδήποτε είδος κειμένου που ταιριάζει στην περίπτωση, στην μαθητική μας ομάδα ή στη θεματολογία με την οποία ασχολούμαστε στο μάθημα.

Η επιλογή είναι δική μας.

(Μερικά παραδείγματα «κειμένων» για τα Τουρκικά.Τ1)

ΚΑΠΟΙΟΙ ΟΡΟΙ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ(=ΘΕΩΡΙΑ) ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ (=ΠΡΑΞΗ) ΤΗΣ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗΣ ΤΑΞΗΣ: ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ-ΔΕΞΙΟΤΗΤΑ

Ικανότητα

Οι ικανότητες αποτελούν εκ γενετής «προσωπικές – ψυχολογικές ιδιαιτερότητες του κάθε ανθρώπου που συνθέτουν το σύνολο των δυνατοτήτων του».

http://jkarantzis.blogspot.gr/2013/01/blog-post_8.html (25-05-2018)

Δεξιότητα

Οι δεξιότητες αποτελούν επίκτητες γνώσεις, οι οποίες μπορούν να αυξηθούν με τη μάθηση, την επανάληψη ή την ενασχόληση. Στο πλαίσιο της εκμάθησης ξένων γλωσσών, οι δεξιότητες συχνά επιμερίζονται σε προσληπτικές ή παραγωγικές.

ΠΡΟΣΛΗΨΗ-ΠΑΡΑΓΩΓΗ (1/2)

Προσληπτική ικανότητα

Κάθε άνθρωπος έχει, στο μέτρο των ανατομικών και ψυχολογικών του δυνατοτήτων, έμφυτες **προσληπτικές ικανότητες**. Μπορεί, δηλαδή, να δεχθεί πληροφορίες από τον εξωτερικό του κόσμο, από τις οποίες συγκρατεί εκείνες, στις οποίες αποδίδει σπουδαιότητα.

Δραστηριότητες γλωσσικής επικοινωνίας

Στις **δραστηριότητες γλωσσικής επικοινωνίας** εντάσσεται και η **δεξιότητα της κατανόησης**, η οποία επεκτείνει το γνωστικό υπόβαθρο του ανθρώπου, ενισχύεται με συνεχή άσκηση, επιβεβαίωση, επιβράβευση, ανατροφοδότηση, επιμονή και συμπλήρωση των προσλαμβανόμενων πληροφοριών.

ΠΡΟΣΛΗΨΗ & ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ (2/2)

Πρόσληψη του λόγου

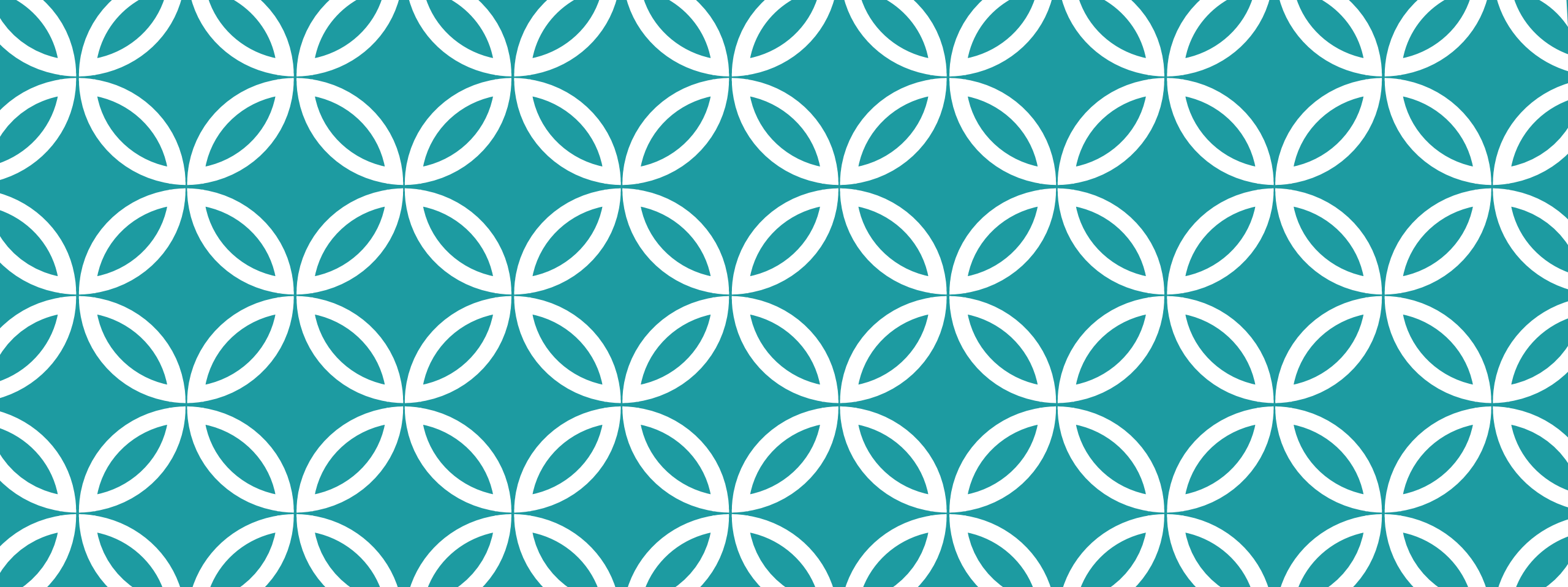

Ως **πρόσληψη του λόγου** περιγράφεται η **διαδικασία** της απόκτησης του περιεχομένου ενός κειμένου από τον ακροατή ή αναγνώστη.

Κατανόηση του λόγου

Ως **κατανόηση του λόγου** περιγράφεται η πλήρης, σαφής και σε βάθος **αντίληψη** [ενός κειμένου] που παρέχει τη δυνατότητα ασφαλούς γνώσης, διάκρισης και συσχετισμού δεδομένων.

ΜΕΡΟΣ 1: ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΤΙ ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΙ ΝΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΩ ΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ (1/6)

- ❖ Έρευνες, αλλά και η εμπειρία όλων σχεδόν των ξενόγλωσσων εκπαιδευτικών, δείχνουν πως το επίκεντρο της διδασκαλίας της ξένης γλώσσας δεν είναι στον προφορικό λόγο, αλλά στο γραπτό.
- ❖ Συχνά θεωρούμε ότι η παρακολούθηση ενός προφορικού λόγου είναι μία διαδικασία παθητική, όπου ο ακροατής απλώς δέχεται μηνύματα και δεν συμμετέχει στην δημιουργία ή επεξεργασία τους.
- ❖ **Η αλήθεια είναι πως η ακουστική κατανόηση είναι μια πολυσύνθετη δραστηριότητα που απαιτεί συγκεκριμένες δεξιότητες πρόσληψης και «αποκωδικοποίησης» του μηνύματος, ώστε να επιτευχθεί ο επικοινωνιακός στόχος.**

ΤΙ ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΙ ΝΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΩ ΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ (2/6)

Ας φανταστούμε την ακουστική επικοινωνία ως μία διαδικασία, όπου ο ομιλητής είναι ο «πομπός» ενός ηχητικού σήματος με συγκεκριμένο περιεχόμενο νοήματος.

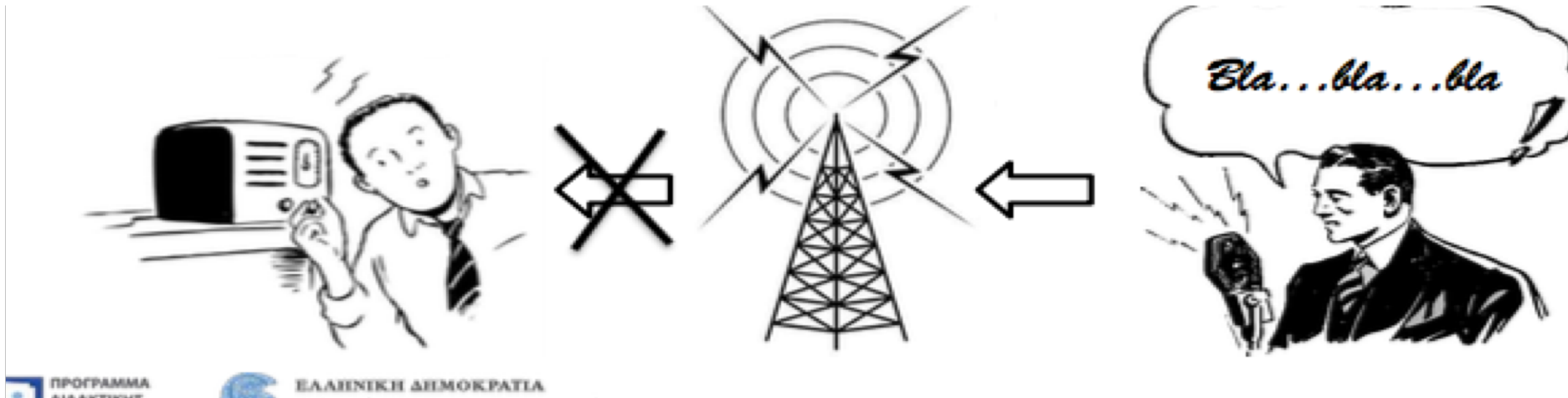

Από την άλλη μεριά είναι ο «δέκτης» του μηνύματος, ο οποίος προσπαθεί να «αποκωδικοποιήσει» το νόημα.

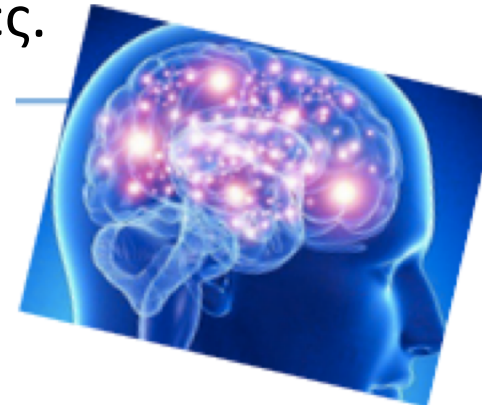
ΤΙ ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΙ ΝΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΩ ΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ (3/6)

- ❖ Η επικοινωνία επιτυγχάνεται, αν ο «δέκτης» κατορθώσει να αντιληφθεί το μήνυμα που στέλνει ο «πομπός», ακόμα και σε περιπτώσεις με πολύ «θόρυβο».
- ❖ Ο «θόρυβος» μπορεί να είναι ένα προβληματικό «κανάλι» επικοινωνίας, μία μουσική υπόκρουση, ηχητικά παράσιτα, διαφοροποίηση της προφοράς, και άλλα πολλά.

ΤΙ ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΙ ΝΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΩ ΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ (4/6)

- ❖ Όταν ο άνθρωπος «ακούει» συνειδητά, ενεργοποιείται το μεγαλύτερο μέρος του εγκεφάλου του. Αυτό σημαίνει, ότι καταβάλλεται τεράστια προσπάθεια για την πρόσληψη του ηχητικού σήματος, η οποία αξιοποιεί μεγάλο μέρος των διαθέσιμων πόρων του ανθρώπινου εγκεφάλου.
- ❖ Οι διεργασίες που καλείται ο άνθρωπος να κάνει για να προσλάβει και να κατανοήσει ένα ακουστικό μήνυμα είναι πολυσύνθετες και περίπλοκες.

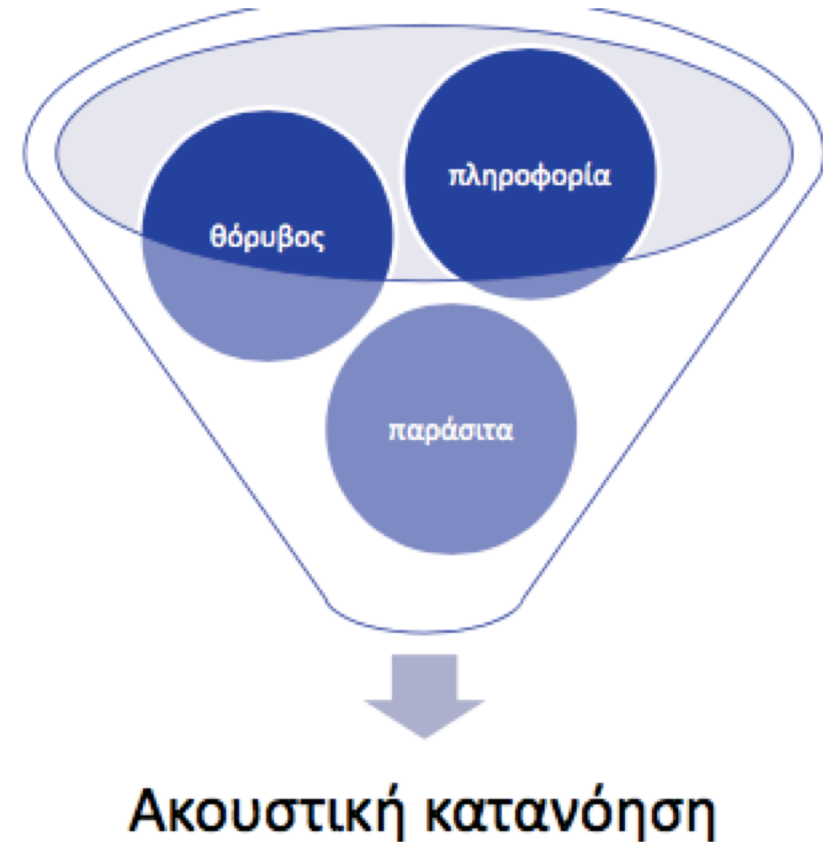
ΤΙ ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΙ ΝΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΩ ΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ (5/6)

Πρέπει

- να ακούσει συνειδητά το ηχητικό μήνυμα,
- να εντοπίσει το περιεχόμενο του μηνύματος, δηλαδή αν πρόκειται για ομιλία ή θόρυβο,
- να αντιληφθεί τον κώδικα επικοινωνίας (γλώσσα, επιτονισμός, διάλεκτος, κ.ά.)
- να αντιληφθεί τον σκοπό του μηνύματος (π.χ. ενημέρωση, προειδοποίηση, ερώτηση, διαταγή, επιβεβαίωση, κ.ο.κ.)
- να αντιδράσει κατάλληλα στο μήνυμα (είτε αποστέλλοντας ο ίδιος άλλο ηχητικό μήνυμα, ή δρώντας, κ.ο.κ.)

ΤΙ ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΙ ΝΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΩ ΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ (6/6)

Σχηματικά, η διαδικασία ακουστικής κατανόησης μπορεί να παραστεί ως εξής:

ΓΙΑΤΙ ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ;

Η κατανόηση προφορικού λόγου είναι δεξιότητα, η οποία

- υποστηρίζει την μάθηση (ξένων) γλωσσών, αφού το αρχέγονο κανάλι επικοινωνίας του ανθρώπου είναι η ακουστική οδός.
- διασφαλίζει την διαπροσωπική επικοινωνία, αφού ο πιο εύκολος τρόπος προσωπικής ανταλλαγής μηνύματος είναι μέσα από την ομιλία.
- διαφοροποιείται από τις υπόλοιπες γλωσσικές δεξιότητες, γιατί είναι εξαιρετικά ευάλωτη σε εξωτερικούς παράγοντες.

ΓΙΑΤΙ Η ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ ΔΥΣΚΟΛΕΥΕΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ; (1/2)

Η κατανόηση προφορικού λόγου

- απαιτεί συνεχή εξάσκηση και εξοικείωση λόγω της ιδιαιτερότητας του καναλιού μετάδοσης (επιρρεπής σε παράσιτα και παρεμβολές, διαφοροποίηση λόγω ιδιόλεκτου πομπού – δέκτη, κ.ο.κ.)
- προαπαιτεί καλή επίγνωση του επικοινωνιακού περιεχόμενου (περίσταση επικοινωνίας, σκοπός του μηνύματος, στόχος του πομπού – δέκτη, κ.ο.κ.)
- δημιουργεί εύκολα την αίσθηση της απογοήτευσης σε περίπτωση δυσκολίας αντίληψης του μηνύματος (λόγω ταχύτητας ομιλίας, παρεμβολών, ιδιολέκτων, κ.ο.κ.)

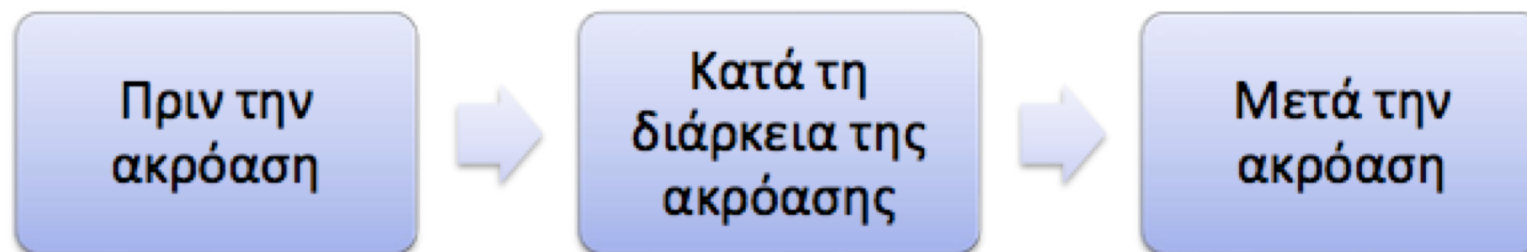
ΓΙΑΤΙ Η ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ ΔΥΣΚΟΛΕΥΕΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ; (2/2)

Και κυρίως η **ακουστική κατανόηση** ...

- στηρίζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στην ικανότητα διατήρησης πληροφοριών στη μνήμη για ικανό χρονικό διάστημα
- απαιτεί ταχύτατη αποκωδικοποίηση του μηνύματος και την ανάλογη αντίδραση από τον δέκτη
- ενέχει τον κίνδυνο παρερμηνείας, όταν το μήνυμα δεν ήταν ευπρόσληπτο (δύσκολο λεξιλόγιο, δύσκολη ή γρήγορη προφορά, διάσπαση προσοχής του δέκτη, κ.ο.κ.)

ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΦΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΛΗΨΗΣ ΕΝΟΣ ΑΚΟΥΣΤΙΚΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Σύμφωνα με τις παιδαγωγικές και διδακτικές αρχές, αλλά και τη λογική της σταδιακής εισαγωγής εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, μπορούν να εφαρμοστούν στην κατανόηση του προφορικού λόγου οι εξής τρεις φάσεις πρόσληψης:

ΦΑΣΗ Α΄: ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΑΚΡΟΑΣΗ (1/6)

➤ Δημιουργία προσδοκίας για το περιεχόμενο του κειμένου:

Πριν την πρώτη επαφή με το κείμενο και με τη χρήση προπαρασκευαστικών δραστηριοτήτων ο μαθητής δημιουργεί μία προσδοκία για το ακουστικό μήνυμα.

➤ Η προετοιμασία περιλαμβάνει και την προσμονή του είδους ακουστικού κειμένου.

- Τι κείμενο είναι (είδος κειμένου);

Το είδος κειμένου επηρεάζει άμεσα τον τρόπο ακρόασής του. Αλλιώς αφουγκραζόμαστε, για παράδειγμα, μία ραδιοφωνική διαφήμιση, αλλιώς μία τηλεοπτική διαφήμιση, αλλιώς μια τηλεφωνική συνομιλία και διαφορετική τεχνική ακολουθούμε στην παρακολούθηση διάλεξης.

ΦΑΣΗ Α΄: ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΑΚΡΟΑΣΗ (2/6)

Συνήθως ακούμε ...

- τη **ραδιοφωνική διαφήμιση** αναζητώντας την πληροφορία που μας ενδιαφέρει (στρατηγικές επιλεκτικής ακρόασης).
- (και βλέπουμε) την **τηλεοπτική διαφήμιση** για να φιλτράρουμε από το ακουστικό ερέθισμα εκείνο που υποστηρίζεται από το οπτικό (πολυτροπική ακρόαση).
- την **τηλεφωνική συνομιλία** με επίκεντρο τη σειριακή και επάλληλη (ο ένας μετά τον άλλο) μετάδοση της πληροφορίας (επιλεκτική ακρόαση).
- τη **διάλεξη** προσεκτικά για να εντοπίσουμε το πλήρες περιεχόμενο του λόγου (πλήρης κατανόηση).

ΦΑΣΗ Α΄: ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΑΚΡΟΑΣΗ (3/6)

Ποιος είναι ο σκοπός του κειμένου (παραδείγματα επικοινωνιακών στόχων);

- η **ραδιοφωνική** και **τηλεοπτική διαφήμιση** θέλει να προωθήσει ένα προϊόν, άρα χρησιμοποιεί ποιοτικές περιγραφές και πλεονασμούς. > **χρηστική αντίληψη**
- Η **τηλεφωνική συνομιλία** στοχεύει συχνά στην ανταλλαγή πληροφοριών ή προσωπικών αντιλήψεων. > **χρηστική αντίληψη**
- Η **διάλεξη** θέλει να μεταδώσει πληροφορίες αντικειμενικού περιεχομένου. > **συνειρμική κατανόηση**

ΦΑΣΗ Α΄: ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΑΚΡΟΑΣΗ(4/6)

- Τι περιμένουμε να ακούσουμε στο κείμενο; (Παραδείγματα)
  - Στη **διαφήμιση** αναμένουμε δεδομένα σχετικά με το διαφημιζόμενο προϊόν, αριθμητικά στοιχεία, τιμές και τρόπους επικοινωνίας.
  - Στην **τηλεφωνική συνομιλία** περιμένουμε τη μετάδοση προσωπικών δεδομένων ή χρηστικών πληροφοριών σε σχέση με ατομικά ή συλλογικά ζητήματα.
  - Στη **διάλεξη** περιμένουμε συνεχή λόγο με παρουσιάσεις δεδομένων, αντιπαράθεση απόψεων και περιγραφή κρίσεων ή συμπερασμάτων.

ΦΑΣΗ Α΄: ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΑΚΡΟΑΣΗ(5/6)

Γιατί είναι σημαντική η δημιουργία προσδοκίας;

- ❑ Μας επιτρέπει να «προετοιμαστούμε» για το περιεχόμενο, να επιστρατεύσουμε δηλαδή προηγούμενες γνώσεις και να ενεργοποιήσουμε το αναγκαίο λεξιλόγιο και το ύφος που απαιτεί το συγκεκριμένο ακουστικό κείμενο.
- ❑ Στη φάση αυτή, οι μαθητές **δεν** ακούν το κείμενο. Αντιθέτως, απλά το προετοιμάζουν με τη χρήση συνοδευτικών δραστηριοτήτων.
- ❑ Ο / Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τους μαθητές να εκφράσουν άποψη, ιδέες, προσμονές και προηγούμενες γνώσεις για το θέμα του ακουστικού κειμένου.

ΦΑΣΗ Α΄: ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΑΚΡΟΑΣΗ (6/6)

Δραστηριότητες που μπορούν να πραγματοποιηθούν κατά την Α΄ φάση:

- ❖ **αναγνώριση κειμενικού είδους:** οι μαθητές αναγνωρίζουν το κειμενικό είδος από τα εξωτερικά χαρακτηριστικά του συνοδευτικού υλικού (εικονογραφήσεις, κράχτες, τίτλοι, υπότιτλοι, κ.ο.κ.). Στη συνέχεια μπορεί να γίνει σύντομη συζήτηση για το σκοπό του κειμένου. Οι προτάσεις καταγράφονται για μελλοντική χρήση.
- ❖ **πρόβλεψη περιεχομένου:** οι μαθητές προβλέπουν το περιεχόμενο του κειμένου με βάση τον τίτλο (κράχτης) του συνοδευτικού υλικού. Οι προτάσεις τους καταγράφονται στον πίνακα για μελλοντική χρήση.
- ❖ **ιδεοκαταιγισμός:** οι μαθητές προτείνουν τις ιδέες τους για το είδος του ακουστικού κειμένου, το περιεχόμενό του, το σκοπό του, το λεξιλόγιο που ίσως χρειαστεί, κλπ. Οι προτάσεις των μαθητών συγκεντρώνονται από τον εκπαιδευτικό στον πίνακα για μελλοντική χρήση και ταξινομούνται σε κατηγορίες (π.χ. όλα τα ουσιαστικά μαζί, όλα τα ρήματα μαζί, όλες οι λέξεις με την ίδια ρίζα μαζί, κ.ο.κ.).
- ❖ **περιγραφή οπτικών ερεθισμάτων:** οι μαθητές περιγράφουν τις εικονογραφήσεις του συνοδευτικού υλικού του ακουστικού κειμένου και τις συσχετίζουν με το πιθανό περιεχόμενο του κειμένου.
- ❖ **ερωτήσεις προετοιμασίας:** οι μαθητές απαντούν σε προπαρασκευαστικές ερωτήσεις για το είδος και το περιεχόμενο το ακουστικού κειμένου. Οι ερωτήσεις δίδονται με τη μορφή ανοικτών, ημίκλειστων ή κλειστών ερωτημάτων. Οι απαντήσεις καταγράφονται για μελλοντική χρήση.

Μερικά παραδείγματα δραστηριοτήτων «πριν την ακρόαση». Τ2

ΦΑΣΗ Β΄: ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΑΚΡΟΑΣΗΣ (1/3)

Η ακρόαση του κειμένου ακολουθεί συνήθως την εξής διαδικασία:

1) **γενική επισκοπική ακρόαση**, χωρίς να δίδεται ιδιαίτερη σημασία στο άγνωστο λεξιλόγιο ή σε νέες γλωσσικές δομές (γραμματική, σύνταξη, κ.ο.κ.)

Η γενική επισκόπηση βοηθάει στην επιβεβαίωση ή απόρριψη της προσδοκίας που είχε διατυπωθεί στην Α΄ φάση. Παράλληλα προετοιμάζεται ο μαθητής για το ύφος, την άρθρωση και τις παρεμβολές του ακουστικού κειμένου. Αυτή η γνωστική διαδικασία ονομάζεται και «**top-down**». Αν ο εκπαιδευτικός ξεκινάει από τα λεξικογραμματικά στοιχεία για να καταλήξει στην αντίληψη των νοημάτων και του κειμένου, μιλάμε για «**bottom-up**»

2) **λεπτομερής ακρόαση** σε δύο ή τρεις επαναλήψεις, είτε ολόκληρου του κειμένου ή χωρισμένο σε βηματισμούς.

Η **λεπτομερής ακρόαση** στοχεύει στην επεξεργασία και / ή απάντηση της άσκησης.

ΦΑΣΗ Β΄: ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΑΚΡΟΑΣΗΣ(2/3)

Σχηματικά η διαδικασία μπορεί να είναι:

Γνωστικές διεργασίες κατά Bloom

ΦΑΣΗ Β΄: ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΑΚΡΟΑΣΗΣ (3/3)

Δραστηριότητες που μπορούν να πραγματοποιηθούν κατά την Β΄ φάση:

- **ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών:** οι μαθητές απαντούν σε ερωτήσεις περιεχομένου, συσχετισμού λεξιλογίου, αναστοχασμού, κλπ. με τη χρήση κλειστών ερωτήσεων. Οι ερωτήσεις μπορεί να παραλληλίζονται ή να στηρίζονται στις εισαγωγικές ερωτήσεις προετοιμασίας, ώστε να επιβεβαιώνεται ή να απορρίπτεται η προσδοκία προς το κείμενο.
- **ερωτήσεις ημίκλειστου τύπου:** οι μαθητές συμπληρώνουν ημίκλειστες ερωτήσεις που σχετίζονται με το περιεχόμενο του κειμένου ή το διευρυμένο λεξιλόγιό του.
- **ερωτήσεις διττής απάντησης:** οι μαθητές επιλέγουν μεταξύ δυο πιθανών απαντήσεων (ΝΑΙ / ΟΧΙ, ΣΩΣΤΟ / ΛΑΘΟΣ, κ.ο.κ.) για την επιλεκτική κατανόηση του κειμένου.
- **συμπλήρωση πίνακα:** οι μαθητές συμπληρώνουν πληροφορίες σε έναν πίνακα (κλειστή άσκηση). Τα ζητούμενα των φατνίων του πίνακα μπορεί να είναι γλωσσικά (λέξεις, φράσεις, προτάσεις) ή μεταγλωσσικά (πληροφορίες, συμπεράσματα) στοιχεία που προκύπτουν από το ακουστικό κείμενο.

Μερικά παραδείγματα δραστηριοτήτων «κατά τη διάρκεια της ακρόασης» Επιλέξτε για το σκοπό Τ3

ΦΑΣΗ Γ': ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΚΡΟΑΣΗ (1/2)

Μετά την ολοκλήρωση της επεξεργασίας του ακουστικού κειμένου, οι μαθητές θα είναι σε θέση

- ❖ να επεκτείνουν τις γνώσεις τους με επιπλέον στοιχεία που προκύπτουν από το αρχικό ακουστικό κείμενο (**γλωσσικά** > λέξεις, φράσεις και **εξωγλωσσικά** > πληροφορίες για ήθη, έθιμα, δεδομένα)
- ❖ να δημιουργήσουν νέο περιεχόμενο (π.χ. παρουσιάσεις, δραματοποιήσεις, ομιλίες, κ.ο.κ.), στηριζόμενοι στα δεδομένα του αρχικού ακουστικού κειμένου.

ΦΑΣΗ Γ': ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΚΡΟΑΣΗ (1/2)

Δραστηριότητες που μπορούν να πραγματοποιηθούν κατά την Γ' φάση:

- **παραγωγή ανοικτού κειμένου:** οι μαθητές καλούνται να δημιουργήσουν δικό τους κείμενο (π.χ. μία περίληψη του ακουστικού κειμένου). Η παραγωγή είναι ανοικτή (δηλαδή χωρίς συγκεκριμένη προδιαγραμμένη έκβαση) και μπορεί να αξιολογηθεί ποικιλοτρόπως. Το ζητούμενο μπορεί να συσχετιστεί και με τις προσδοκίες του μαθητή από την Α' φάση.

ΦΑΣΗ Γ΄: ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΚΡΟΑΣΗ (2/2)

Σχηματικά, οι διαδικασίες επέκτασης της κατανόησης του ακουστικού κειμένου μπορούν να παρουσιαστούν ως εξής:

Και βέβαια, κάθε μία από τις διαδικασίες αυτές μπορεί να οδηγήσει σε μία νέα ή να επαναλάβει κάποια προηγούμενη.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ

Η κατανόηση του προφορικού λόγου

- διαφέρει από την κατανόηση του γραπτού στο ότι το κανάλι μετάδοσης της πληροφορίας είναι εξαιρετικά ευαίσθητο σε παρεμβολές και προβλήματα.
- δυσκολεύεται από παράγοντες όπως διάλεκτος, ταχύτητα ομιλίας, άγνοια γλωσσικών στοιχείων, παρεμβολές στο κανάλι, κλπ.
- εστιάζει στην πρόσληψη ακουστικού (πολυμεσικού) κειμένου και τη δημιουργική ενασχόληση με αυτό.
- ενισχύει τις δεξιότητες αντίληψης και ερμηνείας.
- επιδιώκει τη διεύρυνση των δεξιοτήτων πρόσληψης λόγου και ενεργοποίησης γλωσσικών στοιχείων.
- προετοιμάζει για την ανταπόκριση σε πραγματικές συνθήκες πρόσληψης και ενασχόλησης με προφορικό λόγο στη γλώσσα στόχο.